

Маја Бугарски У ДРУГОЈ ЗЕМЉИ

У славу љубави

Улица "Пупке". Имају чудна презимена. Није могао да се сети никог познатог ко се тако презивао. Једноставно, локално заслужан. Ходао је оборене главе. Тонуо је у уобичајени ток мисли.

Гумена ножица с нацртаном црвеном цицелом на плочнику. Сине му, пупе (poupée) је на француском лутка. Стао је и осврнуо се око себе. Луткина улица је била празна. Помисао о необичној локалној величини натера га да се осмехне.

Поглед му паде на давно затворен дућан преко пута. Наравно, ту се налазила велика и целом граду позната мануфактурна продавница за израду и поправку лутака. Крене даље непријатно натеран да мисли о најморбиднијим играчкама. Наменске имитације људског облика. Споља укочене, али пуне унутрашњег покрета. Вероватно ниједан луткотворац није успео да измакне магији што удахнује живот отелотвореним мислима. Оне незадрживо настављају да се крећу по законима сопствене реалности. Понескад се круг затвара људским имитирањем сопствених имитација, необична локална величина. Могуће, гипсана лутка у правом матро оделцу што из излога нуди слаткише. Кројачка лутка без главе и руку. Модел - лутка препуна чари младе девојке или фаталне жене у одећи што смело опртава облине њене грађе (у коју је упућена једино жена са стетину шпенадли у устима), харлекин што се клати на лустеру дечије собе и помаже деци да заспе. Лутка - пријатељ причвршћена за барску столицу у задимљеном кафеу. Беба која не расте и мења израз лица према расположењу своје маме. Лутка што насмејава и цепа личност свог газде трбухозборца...

Док је промицао поред кућа, из једног отвореног прозора у приземљу зачује благу музику. Заборави на малопређашње мисли, стане и погледа испред себе на улицу, изнад себе на небо. Као психо-упалач то покрене нови ток.

Ходе пуштајући да му се мисли и осећања мешају у узнемирујућој нежности. Без звука таласи су долазили и повлачили се, поново долазили преливајући старе трагове. Нови наноси што су трајали трен били су мешавина свих претходних полунесталих и садашњих јасносвежих.

Запао је у другу улицу. Продужи њом до следеће и скрене лево. Опет лево. Још једном лево и обишао је цео мали квартал.

Улица "Пупке". Гумена ножица на плочнику и затворени дућан преко пута. Више није размишљао о томе. Журио је да стигне до прозора из ког се чула музика. Без оклевања му приђе.

"Мине, рука мора потпуно неприродно да дође у положај иза главе."

Балерина је лежала укочена на поду, прозору окренута теменом. Мислио је о њеном лицу.

Инструктор га је приметно. И док је размишљао да ли да побегне, пожеље да приђе балерини и положи јој руку на чело. Мине се окрене. Охрабрена његовим погледом устане и позове га.

Улична врата су откључана. Лагано уђе и нађе се у полумрачном холу одакле су водила многа врата. Логиком је изабрао она кроз која ће ући у салу с отвореним прозором. Отвори их.

Изненађен је стајао на врху малих степеница што су водиле у подрумску собу. У дну је, за столом, седео старац недредивих година. Изгледао је управо прекинут у неком послу, али на столу испред њега није било ничег осим упалене лампе.

Од мешања светлости просторија је добијала тупо осветљење мртвачнице. Била је то соба што изгледа исто у свако доба дана и године. Ни по чему се нису могле видети спољне промене сјаја и температуре. Ведрина дана што је улазила кроз мусаво прозорче растапала се у прашњавом ваздуху.

"Тражите Мине?"

Старчев глас је ибо лепљиво пријатан, чак омамљив.

"Да."

Требало је да се извини, није имао снаге. Обузимала га је тиха опијеност улазећи тајним путевима и после незнано струјала сама бирајући правде што су се множили. Као далеко море, указало му се пространство. Ходе где пожели, где нема стаза. Ипак осећа да је вођен далеким белегом на хоризонту, према коме се све више окреће. Досегнуће га. Белег се помери. Окреће му се и ходе. Грозничаво прати свако његово померање. Приближава му се. Одједном клоне.

"Вежба у сали изнад нас."

Белег добија јасне контуре. Зар је могуће да је то старац? Брзим погледом провери да ли старац седи на истом месту. Старчева непомичност му помогне да се утеша.

"Следећа врата здесна."

Старчев глас је постао грабежљив. Мучно је и помислити да зна за малопређашњи доживљај. Брзо изађе без захваљивања и поздрава.

Надесно врата уопште нису постојала. Снашао се и кренуо према првим левим, покушавајући да се сети којим језиком су разговарали.

Отвори одабрана врата. Мала просторија слична испражњеној остави с таванским степеницама у углу. Врата на таваници су отворена, а кроз њих допире весео ваздух и глас.

"Попни се Јап, завршавам!"

Попне се.

"Нисам онај кога очекујете."

Соба је била изненађујуће светла као и девојчине очи.

"Онда ни ја нисам она коју тражите."

Бљештавост сунца сабирала се у стакленој куполи на таваници и у уређеним сноповима ширила се по соби.

"Извините што вас ометам. Старац ме је погрешно упутио."

"Уђите. Не сметате ми. Ја сам Минина сестра Хаша. Показаћу вам њену мапу, док не завршим разгледајте собу."

Огромна укоричена свеска лежала је на столу и мноштво исписаних папира око ње. Хаша га више није приметила, писала је непознатим језиком и цртала чудна облика.

Узимао је, насумце, понеку од старих књига са полице, отварао је и налазио неразумљиве речи и цртеже. Једино је, мислио је тада, са сигурношћу документно да се ради о звездама и небеским телима, диновским лоптама и зрнцима прашине што клизе Космосом. Учини му се да се све оне, иако без стаза, крећу да досегну далеки белег нејасних контура. Ледене су и чини се лишене унутрашњих покрета, али одају их исјања што се савршено стапају у хармонију космичке тишине.

Справе, које можда мере растојања или служе при сложеним израчунавањима, расуто леже свуда околно, и да није мислио на звезде, сврстао би их у помагала магијске медицине. Остале предмете није могао да именује, безимени одрази далеких бића, костури васионских тајни или њихови живчани системи.

Сенке су се издужиле. Хаша покупи папире, затвори велику свеску и преко целог стола развије мапу.

“Приђите. Мајстор никада не греша. Недостаје нам једна особа за представу.”

“Зар је мислио на мене?”

Гледала га је чврсто и без одговора. Постаде му непријатно, те покуша да звучи похвално.

“Цртежи личе на оне из књига. Велики сте зналац за тако млада жену.”

“Ми смо дружина која се труди да дотакне савршенство. Ово су шеме балетских фигура. Израђујем из за сваку представу.”

Балетска дружина која се труди да дотакне савршенство. Необјашњива нелагода нарасте до немости.

“Инструктор Јап ће доћи да узме мапу. Треба да је проучи и исцрта на поду сале за вежбање.”

Нема нелагода се претвори у још необјашњивији страх. Хаша је остала чврсто весела.

“Идите. Нађите Минне и миран вам сан.”

“Лаку ноћ.”

Ршио је да побегне на улицу. Изађе и за собом затвори врата.

Собичак није имао прозора, те напињавајући једва сиђе у потпуни мрак. Нађе врата.

У холу је било пријатно мрачно, те се охрабри. Једна врата су се отворила. Назре инструктора Јапа, отишао је код Хаше по мапу. Повучен привлачношћу далеког белега, пожури до врата из којих је инструктор изашао и уђе у салу за вежбање.

На средини, окренута вратима, стајала је Минне. чекала га је. Улични прозор још увек беше отворен и са сјајним колутом Месеца лично је на светлуцаву слику.

Крене ка средини сале нејасно осећајући ону исту узнемирујућу нежност. Поново таласи што долазе и повлаче се, испреплетане струје у крвотоку, трагови наноса што се мењају и мешају. Минне му је пружио обе руке и они се спустише на колена. Простором се ширила тишина.

Гледајући њено лице зачује шапугаву музику кристала. Кроз руке уснуло му је долазила без напора. Све што је било врело напуштало га је. И кад их мир Космоса потпуно преплави, Минне поче да клизи кроз месечину, трепераво и лелујаво као вода сна. Играла је.

Играла је Минне, Месецева вереница, лебдећи по једној од безбројних звезданих мала.

Као да је сачекала да месец зађе, Минне клону на под и остане непомична у мрачној сали. Одлутала је. Видео је или слутио њено лице на које је недавно желео да спусти руку. Без покрета гледао ју је дуго, а онда се и сам спусти и одлута.

Кроз прозор је у салу за вежбање ушла зора. Устане. Балерина је лежала у истом положају. Изашао је у хол и покушао да отвори Хашини врата, а онда и остала. Сва су била закључана. Врати се у салу. Прошавши поред Минне, дође до прозора и искочи.

Луткина улица била је празна. Стајао је покушавајући да замисли мајстора како спава у одвратној подрумској соби, Хашу на дивану испод светле стаклене куполе, инструктора Јапа заспалог седећи над мапом и балерину Минне на поду велике сале.

Напустио је улицу желећи да се више не врати.

После три године, поново дође у исти град и нађе Луткину улицу. Гумена ножица више није лежала на плочнику. Дућан прекопута је отворен, нуди играчке и слаткише. Пожури до оне куће. Изгледа му напуштена, иако је прозор сале за вежбање отворен. Обиђе га великом луку и закуца на врата суседне бакалнице. Бакалин му отвори.

“Изволите?”

“Извините, да ли знате где су се одселили људи из ове куће?”

“Не. Празна је већ неколико година.”

“Две?”

“Не знам. Њени стари власници одавно су умрли.

После су се досељавали разни људи. Углавном на кратко...”

Док му је бакалин објашњавао како скоро никога нису успели да упознају пре него што оде, посматрао је кућу с прашњавим и блатњавим прозорима. Сунце што их је обасјавало губило је сјај на тој скрами и они су светлуцали мутно.

Одједном тиха музика кристала и узнемиравајући токови у крвотоку. Чаробна Минне из Луткуне улице, ко су моје суђаје? Где си?

“Мислим да неко повремено долази да проветрава...”

Стресе се при помисли да ће у тој кући видети неког другог. Танано ткиво се расплину, а костур бестидно огољен поче да боде осећања. То га нагна да пожури. Окрене се, махне љубазном бакалину у знак поздрава и крене низ улицу.

Мислио је да не жели поново да уђе у ту чаролију, али на крају улице скрене лево. Привлачност далеког белега. Опет лево. Узнемирујуће струје у крвотоку. Још два пута лево. Обишао је мали квартал.

Луткина улица била је празна. Гумене ножице није било, а дућан прекопута је отворен. Из сале за вежбање нису допирали никакви звуци. На њеном поду нису исцртани никакви знаци, само прашина и паучина.

Мајстор, Хаша, Јап и чаробна Минне.

Док се упињао да нађе неки траг њиховог постојања, сети се како га је Минне позвала.

Отвори улична врата и уђе у хол. Сиђе у подрумску собу. Све је на свом месту као и пре две године, само мајстор није више ту. Приђе сточићу и упали лампу. Од мешања светлости соба доби тупо осветљење мртвачнице. Седне на мајсторово место. пространство без стаза ширило се свуда унаоколо. Све што је постојало кретало се према њему, као према далеком белегу нејасних контура. недостаје нам једна особа за представу. Само треба сачекати. Управо долази. Тражи Минне. “Вежба у сали изнад нас”. Ствар се одбија управо онако како треба. Морам га задржати. “Следећа врата здесна”. Требало је да кажем лево. Врата су лево. То је због мучнине и исцрпљености. Време је да се одморим.

Отвори очи. Седи за столом сам у подрумској соби. Лампа на столу гори и светлости се мешају. Помисли како довољно светлости улази споља. Угаси лампу и крене.

Попне се у собу са зрачном куполом. Она сабира сунчеву светлост и зракасто је расипа по соби. Полице су празне. Хаша их је испразнила. Понела је књиге заједно са свим инструментима. Седне за сто. Ведрина и правилност снопова светлости помогну му да заспи лаким умирујућим сном. Сто је прекривен мноштвом књига и исписаних папира. Нагнут над великом укориченом свеском предано и с лакоћом црта мапу. Мајстор је у праву, недостаје једна особа за представу. Јап данас стиже раније. Не, то је особа коју шаље мајстор. “не сметате ми. Док не завршим разгледајте собу”. Да, овако се ствари савршено уклапају. Мапа је готова. Покажу му је. “Ово су шеме балетских фигура”. Уплашен је, али охрабриће се у сали за вежбање. “Идите. Нађите Минне и миран вам сан”. Ево и Јапа. “Изволи. Готова је”.

Узима мапу из Хашиних руку. Помно је разгледа. Овог пута ће представа бити изванредна. Да, са још једном особом. Занимљиве фигуре. Боже, уморан сам. Исцртаћу је сутра, а сада ћу да дремнем. Легне на диван.

Пробуди се. Купола на таваници одсликавала је ведро звездано небо. Скочи с дивана и пожури напињавајући низ степенице.

Уђе у празну салу за вежбање. Улични прозор је и даље отворен и са сјајним колутом Месеца лично на светлуцаву слику. Дође до средине. Стојећи сам, у главој прашњавој соби осети притисак космичке тишине. Минне није оставила никакав траг. Крене ка отвореном прозору да искочи на улицу.

Месец што је залазио, својим последњим косим зрацима обасјавао је прашњаве балетске патикице. Висиле су у углу поред самог прозора.

Моја чаробна Минне. Узме патикице. Сада ниси балерина. Завуче их под мајицу. Не станујеш у Луткиној улици. Закоча јакну. Сигурно су опет сва врата закључана.

Искочи на улицу. Приђе вратима. Закључана. су.

“Нисте ми поверовали. Већ дуго нема никог.”

Љубазни бакалин се смешно држећи метлу.

Погледа низ улицу. Из осветљеног дућана излазили су весели кушци слаткиша. Нису бринули о необичној локалној величини, ни о запустеној кући у којој је вежбала Минне.

Пође стежући патикице, сигуран да ће је наћи, ма како се звала, негде, можда у другој улици, у другом граду. Сигурно у другој земљи.